

דף כו.

עין משפט א.

יו"ד סימן קנר פעיף ב

ב. ישראלית לא תניק לבן עובדת כוכבים אפי' בשכר פ.

הגה: אא"כ יש לה חלב הרבה ומצערה ז, מותרת להניקו.

ב. ג. ישראלית לא תיילד לעובדת כוכבים אלא א"כ היא ידועה כמילדת שאז מותר ק, ודוקא בשכר וביום חול ר.

הגה: אסור ללמד לעובד כוכבים אומנות.

עין משפט ב.

יו"ד סימן קנר פעיף א

א. א. עובדת כוכבים לא תיילד ישראלית בינה לביתה ש אפי' אם היא מומחית ת.

וכן לא תניק לבן ישראל בביתה א אפי' אחרים עומדים על גבה, אבל בבית ישראל מותרת ליילד, וכן להניק אם אחרים עומדים על גבה או יוצאים ונכנסים, והוא שלא יניחנו לבדו עמה כלילה ב.

פ. שם במשנה ובברייתא, ואין כאן משום איבה, דאם היא פנויה תאמר לה שרצונה להנשא ואם היא אשת איש יכולה לסרב, באמרה איני מזדמנת בפני גבר, ע"ש. ט"ז ס"ק ג'.

צ. דלתועלת הישראל מותר לה. ביאורי הגר"א אות ה' מתוס'. משום איבה. ק.

ר. אבל בשבת אסור, דיכולה לומר נשים ישראליות ששומרות שבת מחללין עליהם השבת, אבל העכו"ם שאינם שומרות אין מחללין עליהם ואז אין איבה. ט"ז ס"ק ה'. ש. ממשנה וברייתא בע"ז דף כ"ו וכחכמים.

ת. טור, ולא דמי לרופא מומחה בסי' קנ"ה דמותר דהתם לא מריע נפשו, ועוד שיכולה לומר נפל היה, כ"כ הב"ח. ומותר במיילדת עכו"ם רק באחרים עומדים על גבה, וגם שיהיה בבית ישראל. ט"ז ס"ק א', וה"ה בהנקה.

א. שם במשנה ובברייתא, וכפי' התוס' שם והרא"ש.

ב. שם בתוס' ד"ה עובדת כוכבים.

עין משפט ג.

יו"ד סימן קנר פעיף ב
עין לעיל עין משפט א

עין משפט ד.ה.ו.

יו"ד סימן קנר פעיף א
עין לעיל עין משפט ב

עין משפט ז.ז.ט.

יו"ד סימן קנר פעיף ב
עין לעיל עין משפט ג

עין משפט י.כ.

יו"ד סימן קנר פעיף א

א. עובדי ע"ז מז' עממין שאין בינינו וביניהם מלחמה^ג, וכן רועי בהמה דקה מישראל בא"י בזמן שהיו רוב שדות של ישראל וכיוצא בהם, אין מסבבין^ד להם מיתה, אבל אסור להצילם אם נטו למות, כמו שראה אחד מהם שנפל לים אינו מעלהו אפי' אם יתן לו שכר. לפיכך אין לרפאותן אפי' בשכר אם לא במקום שיש חשש איבה. משום איבה מותר לרפאותן אפי' בחנם, אם אינו יכול להשתמט. הגה:

ב. ישראל בעל עבירות ועומד ברשעו ושונה בהם כגון רועי בהמה דקה^ה בא"י שרוב שדות ישראל שמזלזל באיסור גזל והולך באולתו, אסור להצילו אם נטה למות. אבל ישראל בעל עבירות שאינו עומד ברשעו תמיד אלא עושה עבירות להנאת עצמו כגון שאוכל נבילות לתיאבון, מצוה להצילו ממות ואסור לעמוד על דמו.

חור"מ סימן תכה פעיף ה

ה. אפיקורס מישראל והם עובדי ע"ז או עושה עבירות להכעיס, ה.

ג. לשון הרמב"ם מבריתא בע"ז דף כ"ו, לפי שהם פרוצים בגזל ובזוים חובות האדם לאדם. באר הגולה.

ד. כתב הש"ך בס"ק א' דאין מצוה להרגן אע"פ שהם עוברין על ז' מצוות בני נח, ומיהו היכא שמקיימין ז' מצוות בני נח אסור להורידן. ועיין ב"י וט"ז ונה"כ.

ה. כתב הש"ך בס"ק ג' דוקא רועי בהמה דקה החמירו חכמים דלא פסולים מן התורה, והחמירו בהם לעשות חיזוק לדבריהם כדי שיתנו לב לשוב אבל גזלנין מדאורייתא מעלין אותם, מתוס' שם.

והכופרים בתורה ובנבואה מישראל מצוה להרגן^ו, ואם יש בידו להרגן בפרסום מעבירן ואם לאו יסובב סיבת העברתן, כיצד, ראה אחד מהם שנפל לבאר והסולם בבאר, הרי זה מקדים ומסלקו ואומר הריני טרוד להוריד בני מהגג ואחזירנו לך וכיוצא בדברים אלו.

ה. ו. עכו"ם שאין בנינו ובינם מלחמה, ורועה בהמה דקה מישראל במקום שהשדות של ישראל אין מסבבין להם מיתה^ז ואסור להצילן. בד"א בישראל בעל עבירות והוא עומד ברשעו ושונה כגון רועה בהמה דקה שהולכים באולתם, אבל ישראל בעל עבירות שאינו עומד ברשעו תמיד אלא עושה עבירות להנאת עצמו כגון אוכל נבילות לתיאבון מצוה להצילו^ח ואסור לעמוד על דמו.

דף כו:

עין משפט א.ב.ג.

יו"ד סימן קנח פעיף ב

עיין לעיל עין משפט א

חז"מ סימן תכה פעיף ה

עיין לעיל דף כו. עין משפט י.כ.

ו. אפי' אכל נבילה או לבש שעטנז להכעיס מברייתא ע"ז דף כ"ו ע"ב. וכל זה אם יש בידינו להורגן מצוה עלינו להעבירן למען הנשואים ישמעו ויראו. ואם יש בידינו להעבירן בפרסום מעבירן. פירוש, למען ישמעו הנשואים ויראו סמ"ע ס"ק ט"ז.

ז. ולא אמרו חז"ל דבר זה אלא על גוים שהיו בזמניהם שהיו עובדי עבודה זרה ומזלות ולא היו מאמינים ביציאת מצרים ובחידוש העולם, אבל אלו הגוים היום אשר אנחנו האומה הישראלית חוסין בצל שלהם ומפוזרים בניהם והם מאמינים בחידוש העולם וביציאת מצרים ובעיקרי הדת, וכל כוונתם לעושה שמים וארץ כמ"ש הפוסקים והביאם הרמ"א באו"ח סי' קנ"ו, לא די שאין איסור להצילן אלא אפי' אנחנו מחוייבים להתפלל בשלומם וכאשר האריך בזה בעל מעשה ה' בסדר ההגדה בפסוק שפוך חמתך אל הגוים אשר לא ידעוך, שדוד המלך התפלל לשפוך על הגוים אשר אינם מאמינים בחידוש העולם וכו', אבל הגוים האלו אשר אנחנו בצילם חיים וחוסים תחת כנפיהם הם מאמינים בכל אלה על משמרתנו אנחנו עומדים להתפלל תמיד על שלום המלכות והשרים והצלחתם ועל כל מדינות ומקומות ממשלתיים, וכבר כתב הרמב"ם דהלכה כר' יהושע בפרק חלק דף ק"ה ע"א דאפי' חסידי אומות העולם יש להם חלק לעולם הבא.

ח. פ' כשאנו מוצא בשר כשר כזה, אוכל נבלות למלאות תאותו, אבל להכעיס זה שנמצא בשר כזה כשר ואוכל נבלה להכעיס בוראו. סמ"ע ס"ק כ'.

חור"מ סימן רסו פעיף ב

ב. חייב להחזיר אבידת ישראל אפי' בעל האבידה רשע שאוכל נבילות וטריפות לתיאבון אבל האוכל נבילה להכעיס הרי הוא אפיקורוס, והאפיקורסים ועובדי עבודת אלילים ומחללי שבת בפרהסיא ^ט אסור להחזיר להם אבידה כעכו"ם.

עין משפט ד.ה.

חור"מ סימן תכה פעיף ה

עיין לעיל דף כו. עין משפט י.ב.

חור"מ סימן רסו פעיף ב

עיין לעיל עין משפט א.ב.ג.

עין משפט ו.

חור"מ סימן תכה פעיף ה

עיין לעיל דף כו. עין משפט י.ב.

יור"ד סימן קנח פעיף ב

ג. האפיקורוסים והם שעובדים לע"ז או העושה עבירות להכעיס, אפי' אכל נבילה או לבש שעטנז להכעיס הרי זה כופר. וכן הכופרים בתורה ^י ובנבואה מישראל, שהיו נוהגים בזמן הבית להרגם אם יש בידו כח להרגם בסייף בפרהסיא הורג, ואם לאו בא בעלילות דברים עד שיסבב הריגתו, כיצד, ראה אחד מהם שנפל לבאר והסולם בבאר מקדים ומסלקו ואומר לו הריני טרוד להוריד בני מהגג ואחזירנו אליך אח"כ וכיוצא בדברים אלו.

הגה: עיין בחור"מ סי' תכ"ה, מומרים להכעיס מורידין ולא מעלין, מ"מ אם בא לשוב בתשובה לא החמירו עליו.

ט. גם בעובד ע"ז דוקא בפרהסיא אפי' בפעם אחת שעבדה אין מחזירין לו אבידתו. סמ"ע ס"ק ו'.

י. וכן המבזה ת"ח או המבזה חבירו בפני ת"ח, כ"כ הר"ן וכן הוא בסי' רמ"ג סעיף ו' שאין לו חלק לעולם הבא. ש"ך ס"ק ו'. וצ"ע אם גם בהם לא מעלים.

עין משפט ז.

יו"ד סימן רסד סעיף א

א. הכל כשרים למול ^ב אפי' עבד ואשה וקטן, וערל ישראל ^ל שמתו אחיו מחמת מילה, ואם ישנו ישראל גדול שיודע למול הוא קודם להם.

הגה: וי"א דאשה לא תמול ^מ, וכן נוהגין ^נ להדר אחר איש.

א. ב. עכו"ם אפי' מהול אינו מל כלל, ואם מל א"צ לחזור ולמול ^ס פעם שנית.

הגה: וי"א דחייבים להטיף ממנו דם ברית ^ע, וכן עיקר.

הגה: מומר לכל התורה כולה או מומר לערלות דינו כעכו"ם ^פ.

הגה: תינוק שהוצרכו למולו תוך ח' ימים מפני הסכנה, אין חילוק בין ישראל לעכו"ם דכל תוך ח' ימים לא מקרי מילה ^ז, מ"מ אם נשאר ציצין

כ. אשה כשרה למול כר"י בע"ז דף כ"ז ע"א "מהמול ימול" דמילה בעכו"ם בלבד היא דפסולה. ועבד לד"ה כשר למול דלא איפלגו ר"י ורב רק באשה, וקטן, דכשר דלא בעינן לשמה שם בגמ', והוא עדיף מעבד ואשה כיון שעתידי לבוא לכלל המצוות.
ל. פי' והוא קטן שא"א לו להיות נימול, אבל אם אפשר לו להיות נמול עכשיו אף שבקטנותו לא היה אפשר, ודאי שעכשיו אין לו למול אחרים עד שימול עצמו. ט"ז ס"ק א'.

מ. כ"כ בסמ"ק והגהות מרדכי, ובגמ' פליגי בטעם דעכו"ם לא ימול, רב אמר משום דכתיב ואתה את בריתי תשמור, ורבי יוחנן אמר דכתיב המול ימול, ודרשו המל ימול, מאי בנייהו איכא בנייהו אשה, לרב, אשה לאו בת מילה היא, ולר"י אשה כמאן דמהילא דמיא והסמ"ק פסק כרב. וא"כ אשה פסולה למול.

נ. הש"ך בס"ק ב', והגאון תמהו על לשון זו דגם לדעה ראשונה כן הוא, וצ"ע.
ס. טור והרמב"ם ממשמעות הגמ' במנחות דף מ"ב ע"א, והב"י כתב בשם הרב מנוח דלא מציינו בתורה מילה לשמה, והוסיף ואפשר דגם הרמב"ם מודה שצריך להטיף ממנו דם ברית אלא שא"צ לחזור ולחתוך, וכ"כ רבינו מנוח.

ע. הב"י כתב דגם הסברא הראשונה מודה בזה. ש"ך ס"ק ג', וכנ"ל.

פ. היינו לענין מילה, אבל לשאר דברים מומר לערלות לא הוי כעכו"ם, דמומר לדבר אחד לא הוי מומר לכל התורה כולה כדלעיל בסי' צ' ובסי' קי"ט. ש"ך ס"ק ד'.

צ. פי' לענין חיוב למולו ע"י ישראל, אבל אם מלו ישראל תוך ח' ימים כראוי יצא, כמ"ש ברמ"א בסי' רס"ב סעיף א', ואם מלו עכו"ם כראוי תוך ח' ימים לדעת הרמ"א צריך להטיף ממנו אח"כ דם ברית. באר הגולה.

המעכבין המילה או שמל אותו ולא פרע, יגמור ישראל ^ק המילה לח' ימים או אחר שיתרפא.

הגה: יש לאדם לחזור ולהדר אחר מוהל ^ר ובעל ברית היותר טוב וצדיק.

הגה: נתן למוהל אחד למולו, אסור ^ש לחזור בו, מ"מ אם חזר בו הוי חזרה, ואין מועיל בזה קבלת קנין ^ת. אבל אם נשבע למוהל אחד שיתן לו למול, היו כופין אותו שיקיים שבועתו.

הגה: נתנו לאחד המוהלים ולא היה בעיר בזמן המילה ושלח אחר מוהל אחר, ובתוך כך בא המוהל הראשון ימול אותו הראשון, דודאי לא חזר מן הראשון ^א.

הגה: אשה אינה יכולה ליתן למוהל אחר ^ב למול הבן, דהרי אינה שייכת במצוות למול את בנה.

^ק. פירש הש"ך בס"ק ו' דאם נשאר ציצין המעכבין המילה צריך שיגמור כהלכתו, דהיינו ליטול הציצין, אבל אם לא נשאר כלום מהציצין המעכבין צריך הטפת דם ברית אחרי ח' ימים, דמילה תוך ח' גם ע"י ישראל לא הוי מילה כלל, אבל אינו רוצה לומר דאם אין ציצין א"צ גם הטפת דם ברית, דזה אינו.

^ר. ועיין בשו"ע לקמן בס"י רס"ה סעיף י"א.

^ש. משום "שארית ישראל לא יעשו עוולה ולא ידברו כזב". ומותר לקרותו רשע כ"כ הב"י בשם ר"ת.

מ"מ כתב הט"ז דאם הוא בענין שנזדמן לו מוהל שהוא אוהבו או צדיק, ואנן סהדי דאילו היה שם בשעה שנתן לראשון למול היה נותן לשני, אין כאן משום שארית ישראל וכו'. אבל אם נשבע לראשון אין לסמוך על סברא זו אם לא שיתירו לו השבועה. ט"ז ס"ק ה'.

^ת. משום דהוי קנין דברים בעלמא, אבל תקיעת כף מועיל כמו שבועה. באר הגולה.

^א. ב"י בשם תשובת ר"מ ומהרי"ק בשורש ע"ו.

^ב. כמו שנתבאר בס"י רס"א. ועיין בתוס' בע"ז כ"ז ד"ה אשה.